

گروه تلاش برای نهادینه شدن حقوق بشر در ایران (مهر ایران)

Mission for Establishment of Human Rights in Iran (MEHR IRAN)

P.O. Box 2037, P.V.P., CA 90274

Tel: (310) 377-4590 ; Fax: (310) 377-3103

E-Mail: mehr@mehr.org ; URL: <http://mehr.org>

وجه تمایز فعالیتهای حقوق بشر و فعالیتهای حزبی

روشن شدن این مسئله از چند نظر حائز اهمیت است. اول آنکه پاره ای این نوع تفکر را عنوان میکنند که کارهای مربوط به حقوق انسان سیاسی نیست و لذا هر حرکتی را که بنوعی با حاکمیت برخورد میکند رد میکنند و از اینرو طرح مسائل حقوق بشر را تنها در حیطه آموزش و پند و اندرز و غیره میبینند و هر چیز دیگری را خارج از محدوده حقوق بشر میدانند. دیگر آنکه جایگاه گروه های حقوق بشری از نظر فعالان سیاسی ما که اکثرا در قالب سازمانها و احزاب سیاسی فعالیت کرده اند، چندان روشن نیست. و این ناروشنی وقتی مسئله ساز میشود که میخواهند در رابطه با این گروهها کارهای مشترک حقوق بشری بنمایند.

گروه هائی که پایه کارشان حقوق انسانهاست. همانطوریکه از اسمشان نیز بر میآید. در تلاش آنند که این حقوق را بطور جهان شمول تعریف نمایند و احترام به آن و اجرای آنرا از طرق مختلف و منجمله تدوین قوانین بین المللی تامین نمایند. این حقوق در اثر سالها تلاش. در بیانیه جهانی حقوق بشر و میثاقهای مربوط به آن مستتر شده است و میزان و ملاک کار فعالان و گروههای حقوق بشر میباشد. هدف نهائی اینست که این مبانی از صورت یک ایده و نیت بیرون آید و در جوامع مختلف نهادینه شود و دارای انچنان شکل قانونی گردد که ضامن حفظ حقوق بشر شود. این هدف مستقل از نوع حکومتها. ایدئولوژی آنها. اشکال اقتصادی و شرایط محلی و جغرافیائی دنبال میشود و از اینرو تابع حکومتها. سنتها شرایط جغرافیائی نیست. شکی نیست که در دراز مدت مثل هر پدیده دیگری. اثرات متقابل بین فرم و ماهیت و کیفیت خواستها و اهداف انسانی و عوامل بر شمرده شده وجود دارد. این اثرات متقابلست که در طی سالها باعث تکامل و بسط ایده حقوق انسان شده و همیشه هم ادامه خواهد داشت. آنانکه انگشت بر پاره ای کمبودها و نارسائیها و حتی تناقضات بیانیه حقوق بشر میگذارند. باید توجه کنند که این مبانی نیز مانند همه پدیده های دیگر پویاست و تکامل پذیر. منتها برای آنکه جهان شمولی خود را حفظ کند نوع حرکتش ایدئولوژیک نیست.

تعریف اجمالی کار سیاسی با توجه به ابعاد وسیع و برداشتهای متفاوت از آن کار دقیقی نیست. با این توجه میتوان گفت که حداقل یکی از شاخص های عمده کار سیاسی اتخاذ مواضع و روشهای عملی در برخورد به مسائلیست که بنحوی ما را در کنار و یا در مقابل حاکمیت قرار میدهد. در جوامع غربی که حداقل حقوق اولیه انسانها از تعرض عریان حکومت گران مصون است. میتوان بعنوان یک فرد و یا یک گروه حقوق بشری بنوعی خود را از رویارویی و یا همراهی با جناحهای مختلف حاکمیت. مثلا حزب دموکرات یا جمهوری خواه کنار کشید و ولو به سهم مدعی شد که ما را با سیاست کاری نیست. افراد به خاطر نوع لباس. آرایش. بیان نظرات اجتماعی. سیاسی. و یا تشکیل اجتماعات و غیره مورد تعرض نمی گیرند و گروههای حقوق بشری نظیر سازمان عفو بین الملل به خاطر تلاش برای لغو مجازات اعدام مفسد فی الارض نمی گردد.

از طرف دیگر فعالیت برای استقرار مبانی حقوق انسان. در جوامعی مانند ایران بطور ناگزیر شکل سیاسی پیدا میکند. در اینگونه جوامع هر خواست طبیعی. هر حرکت متعارف و طلب هر یک از حقوق انسانی و طبیعی در تعارض با حاکمیت قرار

میگیرد. از جانب حاکمیت منج میشود و در نتیجه به یک حرکت سیاسی تبدیل میشود. در جامعه ما هر حرکتی ولو برای خواست حقوق ابتدائی انسانی، یک حرکت سیاسیست. اگر کسی بخواهد پوشش مورد دلخواهش را داشته باشید، با مخالفت حکومت اسلامی مواجه میشود و اگر این خواست را ترویج کند و برای تحققش عملی انجام دهد، با مخالفت حکومتگران، و عواقبی چون زندان و شلاق و غیره مواجه خواهد شد. نتیجتاً این عمل رویارویی با آزاده و خواست حکومت اسلامیست و لذا سیاسیست. هر خواست معمولی و پیگیری در مورد آن با این استدلال یک عمل سیاسی خواهد بود. بنابراین این ایده نسبتاً رایج در خارج کشور را که ما کار سیاسی نمیکنیم و یا فعالیتهای حقوق بشر سیاسی نیست یا نباید باشد را بر اساس تعاریف و شناختی که ما داریم باید نادرست خواند. اگر در برخورد به مسائل ایران بخواهیم سیاسی نباشیم، باید بنشینیم و ناظر اقدامات ضد بشر رژیم باشیم.

اما آنچه بسیار مهم و تعیین کننده است توجه به وجه تمایز بسیار مشخص گروه های فعال در زمینه حقوق انسان و سازمانها و گروه های متعارف سیاسی میباشد. فعالان و گروه های حقوق بشر دنبال کسب قدرت سیاسی نیستند. اتکای ایدئولوژیکی ندارند و حفظ حقوق انسانها را در قالب فرم حکومتی و اقتصادی مطرح نمیکنند. به همین دلیل کارشان با آمدن و رفتن این یا آن رژیم پایان نمی پذیرد. مسائل حقوق بشر را وسیع تر از آن می بینند که تغییرات رو بنائی بتواند اثرات بنیادی بر آن نهاد. تلاش برای نهادینه کردن حقوق بشر در ایران و مجازات جنایتکاران با رفتن رژیم اسلامی نه تنها پایان نمی یابد بلکه در اشکال وسیعتری جریان خواهد یافت و صرفنظر از آنکه حکومت فردای ایران چه خواهد بود. خواستهای ما در رعایت حقوق بشر دو چندان خواهد شد. هشیار خواهیم بود که دیگر اعدامهای روی پشت بام تکرار نگردد. که حقوق آلوده ترین فرد این رژیم نیز حفظ شود. تا آلودگیهای سیستم جور و ستم از جامعه ما رخت بر بندد. و صرفنظر از اینکه چه شخص و چه سیستمی مرتکب خلاف و جنایت شد. عدالت خواهی را فراموش نکنیم.

از اینروست که یک سازمان و گروه حقوق بشری یک حزب سیاسی و ایدئولوژیک نیست و لذا رقیب هیچ سازمان و حزب سیاسی هم نمیتواند باشد. هر سازمان و گروه سیاسی اگر خواست به مسائل حقوق بشر توجه کند. باید بتواند کارهای یک گروه حقوق بشری را بدون چشم داشت و بدون بده و بستانهای رایج حمایت کند. گروه های سیاسی ما هر چند به این درک رسیده اند که آنجا که قصد کاری مشترک را با دیگر سازمانها دارند باید از تاکید بر هویت خودشان و اهداف و اعتقادات ایدئولوژیک خود، حذر کنند. منتها پاره ای از آنان با برداشتی اشتباه، همین را از گروه های حقوق بشری نیز طلب دارند. تجاری که ما در زمینه کارهای مشترک با پاره ای از گروه های سیاسی داشتیم، این اشکال را عملاً برجسته کرد و متأسفانه این درس را بما داد که راه درازی تا رسیدن به درکی مشترک در مورد کارهای حقوق بشر وجود دارد.

بنیاد مهر معتقد است که جامعه ما احتیاج به نهادهائی دارد که بجای چشم داشتن به قدرت سیاسی رسالت خود را در پائیدن نهاد های حکومتی و حراست از مبانی حقوق بشر گذاشته باشند. بنیاد مهر در تلاش آنست که خود را شایسته آن سازد که دیدبان حقوق بشر در ایران باشد و امروز اگر ناظر بر حکومت فعلیست و افشاگر جنایات آن، فردا بر جانشینان آن نظارت کند و وعده های آنان را در مورد احترام به حقوق انسانها با اعمالشان بسنجد. مدعیان قدرت سیاسی در ایران اگر به حراست از حقوق بشر اعتقاد واقعی داشته باشند باید از این نهادهای دیدبان استقبال کنند. از ویژه گیهای دیگر گروه ها و افراد فعال در زمینه حقوق انسان، پا بر جائی و عدم تزلزل آنها در قبال تحولات سیاسیست. نگرش عام و جهان شمول به حقوق بشر باعث میشود که خواستهای آزادیخواهانه ما و احقاق حقوق بشری ما تابع چهره های مختلف سیاسی، جناح بندیهای آنها و ملاحظات ناشی از آن نباشد. ما ثابت قدم هستیم و استوار بر اندیشه خود. اندیشه ای که میگوید آزار و زندان و شکنجه و اعدام تحت هیچ شرایطی حق انسان نیست و هر آنکه عامل آنهاست، مطلع است و چشم بر آن می بندد، آگاه است و مجرمین را افشا نمی کند بر اساس قوانین بین المللی مجرم است و باید به مجازات برسد.

اینست راه و رسمی که با گذشت زمان، آمد و شد این یا آن چهره رژیم و یا حتی کلیت این یا آن رژیم تغییری نمی یابد بلکه کاملتر و پویا تر به نسل های دیگر منتقل خواهد شد.